

Emajlirac

Celje - skladišče

D-Per

214/1978

1119781157,12

COBISS

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

LETO XXVIII — ŠT. 12 — 30. JUNIJ 1978

Titove besede na 11. kongresu ZKJ

Vsebina Titovega uvodnega referata na 11. kongresu ZKJ je globoko odjeknila po vsem svetu. Njegov uvodni referat, ki ga je podal na plenarni seji, je bil objavljen v dnevnem časopisu, zato povzemamo le nekatere misli in poudarke iz tega referata.

- Obdobje med 10. in 11. kongresom ZKJ je bilo po uspehih in rezultatih eno najplodnejših, saj smo medtem izvedli spremembe v našem družbenem bistvu, usmerjene k oblasti združenega dela in resnični politični moči delavskega razreda in delovnih ljudi.

- Velike uspehe smo dosegli po zaslugi prizadevanj delovnih ljudi ter idejne enotnosti in dejavnosti Zveze komunistov.

- Socializem že dolgo ni več omejen z državnimi, regionalnimi ali blokovskimi mejami in se kot svetovni proces nezadržno krepi in napreduje.

- Fronta sil svobode, neodvisnosti, miru in napredka je širša kot kdajkoli prej.

- Tri desetletja po drugi svetovni vojni nastaja nov svet — svet svobode, socializma, demokratičnih in enakopravnih odnosov med narodi in ljudmi.

- Živimo v času, ko z vojno ni več mogoče urediti sveta in ko človeštvo nima druge izbire kot miroljubno sožitje ali jedrska katastrofa; zato ima zgodovinsko odgovornost vsak, ki bi se igral z usodo miru, zaradi svojih ožjih in sebičnih interesov ter privilegijev na račun svobode in neodvisnosti drugih narodov.

- Boj za socializem se bo tudi v prihodnje razvijal v različnih oblikah. Ni univerzalnih »modelov« in nobena konkretna zgodovinska izkušnja ne more imeti splošno veljavnega pomena.

- Menimo, da je negativno kakršnokoli ponovno uveljavljanje centrov za vodenje delavskega gibanja.

- Proces popuščenja poteka po konferenci v Helsinkih neenakomerno in protislovno. Blokovo obravnavanje vprašanj evropske varnosti in sodelovanja otežuje odpravljanje dediščine preteklosti.

- Beograjski sestanek je bil v bistvu prvo preverjanje uresničevanja sklepnega dokumenta v Helsinkih. Sleherno podcenjevanje rezultatov beograjskega sestanka škoduje nadaljnjim prizadevanjem za krepitev evropske varnosti in sodelovanja.

- Poskusi, da bi neuvrščene države razdelili oziroma jih pritegnili na svojo stran, neizogibno vodijo k zaostrovanju mednarodnih odnosov v celoti, zlasti pa odnosov med blokoma in velikima silama. Napredna narava politike neuvrščenosti se izraža v znanih načelih, na katerih temelji, v ciljih, za katere se bojuje, in v skupnem delovanju neuvrščenih držav. Njihova umetna delitev na napredne in konservativne je uperjena naravnost proti takšni njeni naravi in vlogi.

- Razorožitev danes ne more biti le stvar velikih sil in blokov. Vsa mednarodna skupnost je zainteresirana za ustavitev oboroževalne tekme.

- Ugled, ki si ga je socialistična in neuvrščena Jugoslavija pridobila v svetu s svojo načelno angažirano zunanjo politiko, je tolikšen, da je naša država zelo aktiven in vpliven dejavnik v mednarodnih odnosih in se njen glas in mnenje vse pogosteje slišita in upoštevata.

- Stalna rast produktivnosti dela je edina resnična podlaga za gospodarski vzpon, za krepitev materialnega in socialnega položaja vsakega posameznika in za uspešno reševanje številnih bistvenih vprašanj družbenega razvoja.

- Sistem delitve po delu naj postane glavna spodbuda za produktivnost. Ne smemo dopustiti uravnilovke, prav tako pa tudi ne neupravičenih razlik brez ustreznega delovnega prispevka.

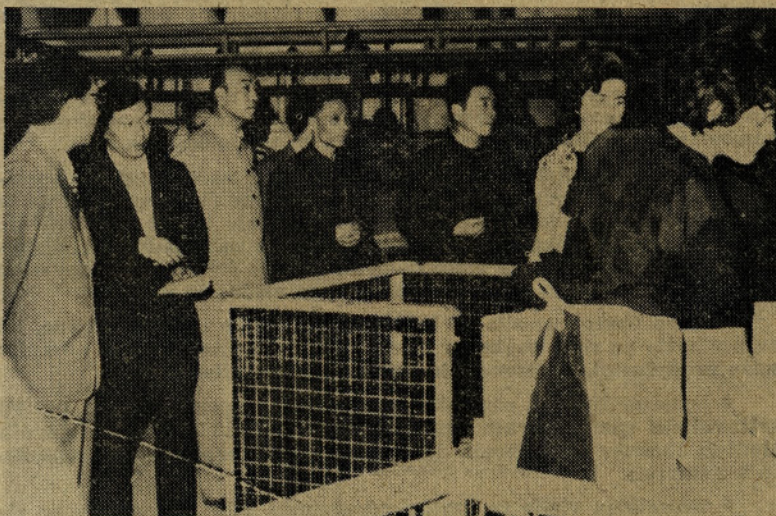
- Do neupravičenega podvajanja zmogljivosti in do drugih nesmotrnih investicij prihaja ponavadi takrat, ko se odloča mimo delavcev.

- Gledati moramo na svoje dolgoročne interese in se bolj usmeriti na tržišča, kjer lahko z izvozom pokrijemo največji del uvoza.

- Stevilne težave v gospodarskih odnosih s tujino, zlasti pri uvozu, izvirajo iz tega, ker ob inflaciji rastejo notranje cene in stroški proizvodnje, da nekatere zmogljivosti niso izkoriščene, da je gospodarstvo obremenjeno z velikimi obveznostmi in da sta splošna in skupna poraba pretirano visoki.

- Delavci v temeljnih organizacijah združenega dela morajo resnično obvladovati celotni proces ustvarjanja in delitve dohodka.

(Nadaljevanje na 2. strani)

OBISK S KITAJSKE

Sredi junija je bila na obisku pri nas kitajska gospodarska delegacija, ki se je mudila v Sloveniji. Kitajski gospodarstveniki so se zanimali za našo proizvodnjo in izdelke. Ogleдали so si posamezne TOZD. Največ časa so se zadržali v TOZD posoda.

Pomočnik glavnega direktorja Miro Jančigaj je kitajskim gospodarstvenikom razložil potek delovnega procesa po posameznih TOZD in naš sistem samoupravljanja.

V Kitajsko se odpirajo velike možnosti izvoza naših izdelkov, saj je znano, da se ta dežela vedno bolj odpira zunanjemu svetu in da so odnosi med našima državama zelo dobri ter se vedno bolj ugodno razvijajo in poglobljajo.

Slika zgoraj: kitajski gospodarstveniki so si z zanimanjem ogledali naše proizvodne obrate.

Slika spodaj: kitajski gospodarstveniki v razgovoru z našimi predstavniki.

Titove besede na 11. kongresu ZKJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

• Treba je korenito spremeniti tudi kreditni, bančni in monetarni sistem, kjer se delavcem še vedno odtuja odločanje o dohodku in družbenih sredstvih nasploh. Teh sprememb ne smemo več odlagati.

• Preseči moramo miselnost, ki v vsakem zasebnem delu vidi nevarnost za socializem.

• Z graditvijo socialistične samoupravne družbe si ne prizadevamo, da bi uresničili nekakšne nedosegljive, zamišljene cilje in naloge, temveč želimo, da človek sam sebi zagotavlja življenjske razmere, ki ustrezajo stopnji družbenega in materialnega razvoja, da vsestransko razvija ustvarjalne sposobnosti in da resnično živi kot človek.

• Za razvoj socialistične samoupravne demokracije in posebej delegatskega sistema je bistven razvoj demokratičnih odnosov v krajevni skupnosti in občini.

• Samoupravna demokracija ne more biti popolna brez vzpostavljanja enakopravnih in demokratičnih odnosov med narodi in narodnostmi, brez pravice vsakega naroda in narodnosti do svobodnega in samostojnega kulturnega, gospodarskega in političnega razvoja.

• Za uspešno delovanje in nadaljnji razvoj našega sistema socialističnega samoupravljanja so izredno pomembne družbenopolitične in druge organizacije, ki v okviru SZDL sestavljajo fronto socialističnih sil na čelu z ZK. Nikakršen družbeni sistem in tudi sistem socialističnega samoupravljanja ne more delovati sam po sebi. S svojo zavestno dejavnostjo ga vedno nosijo tiste sile, ki so vladajoče v družbi.

• Naše oborožene sile so bolj kot kdajkoli prej pripravljene, da se postavijo po robu vsakemu morebitnemu napadalcu in da obranijo našo neodvisnost, suverenost in ozemeljsko celovitost.

• Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita sta postali sestavni del samoupravnih pravic, odgovornosti in dolžnosti delovnih ljudi in občanov ter njihovih delovnih in družbenopolitičnih skupnosti in organizacij.

• Teoretična vizija in praksa združenega dela ter političnega sistema socialističnega samoupravljanja sta velika in daljnosežna koraka v socialističnem razvoju.

• Ideja o delavskem samoupravljanju je ogelni kamen znanstvene teorije klasikov marksizma. Naša socialistična revolucija ima zasluge, da je v praksi in teoriji vnovič uveljavila to veliko idejo.

Prva seja konference PIS

V začetku junija je bila v EMO Celje prva konferenca posebne interesne skupnosti kovinsko-predelovalne industrije za območje Celja, ki jo sestavljajo delegati izobraževalne samoupravne interesne skupnosti iz TOZD: EMO tovarna odpreškov in avtokoles, tovarna kotlov, tovarna posode, tovarna frit, tovarna radiatorjev, orodjarna, elektroračunalniški center, KLIMA Celje, TOZD vzdrževanje EMO, SIP Šempeter, AGROS Žalec, AGROS Hmezad, TOZD strojna Žalec in ALPOS Šentjur pri Celju.

Ob konstituiranju konference je bil izvoljen za predsednika Silvester Drvenšek.

Konference so se udeležili vsi naši delegati izobraževalne interesne skupnosti iz TOZD, medtem ko so nekateri delegati iz drugih TOZD bili odsotni.

Konferenca je ugotovila, da so delegati iz celjskega območja premalo organizirani, kar je tudi posledica dvakratnega sklica te konference. Posledica tega pa je tudi to, da v organih posebne interesne skupnosti (PIS) in kovinsko-predelovalne industrije (KPI) ni predstavnikov konferenc delegacij iz celjskega območja.

Med drugim je bilo na konferenci sklenjeno, da se mora sestati delegacija samoupravne interesne skupnosti za izobraževanje v TOZD pred zasedanjem samoupravne interesne skupnosti za izobraževanje in razpravljati o materialih, ki bodo obravnavani na skupščini ter uskladiti stališča, ki jih bodo delegati v skupščini posebne interesne skupnosti in kovinsko-predelovalne industrije zastopali na skupščini SR Slovenije.

IZVAJANJE RESOLUCIJE

Občinska skupščina Celje je na zadnji seji razpravljala o izvajanju resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine Celje v prvem trimesečju leta 1978.

Če ocenjujemo le prvo trimesečje letošnjega leta in pri tem odstranimo prisotnost nekaterih teženj, ki kažejo na to, da se lahko stanje gospodarske rasti v polletnih in jesenskih mesecih umiri oz. celo zniža, potem lahko rečemo, da prav trimesečje daje neko solidno osnovo za nadaljnje izpolnjevanje hitrejšega družbenega plana. V glavnem se trendi gibanj niso spremenili in so takšni, kot so bili konec leta 1977, čeprav nosijo v sebi težnje, ki so same po sebi lahko precej nevarne razvoju v prihodnjih obdobjih letošnjega leta.

Ugotavljamo, da je industrijska proizvodnja porasla v letošnjih treh mesecih za 8,2 odstotka v primerjavi z enakim obdobjem lani, izvoz pa še naprej kaže težnjo dokaj počasnega naraščanja in je porasel le za 3,7 odstotka, kar pa je tudi nezadovoljivo.

Kot vsako leto v I. trimesečju se tudi letos srečujemo s precejšnjim številom izgub, ki pa so, kot smo predvidevali že na začetku leta, najbolj zaskrbljujoče v kemični industriji in črni metalurgiji. V prihodnjih obdobjih bo potrebno temu vprašanju posvetiti posebno pozornost, kajti letos se izgube zopet pojavljajo v treh največjih DO celjskega gospodarstva in v kolikor bi se ta trend nadaljeval, bi to imelo konec leta močan vpliv na celotne rezultate gospodarjenja v občini.

Izvozne rezultate industrije na začetku leta ne moremo ocenjevati kot preveč ugodne, saj so v tem času lanski dosežki preseženi le za 3,7 odstotka, za planiranimi letnimi obveznostmi delovnih organizacij pa izvoz konec prvega četrletja še močno zaostaja.

Sorazmerno nižji izvoz na začetku leta je posledica manjšega povpraševanja, težav v proizvodnji za izvoz, slabe izvozne stimulacije, delno pa tudi drugih sezonskih vzrokov.

Plan za letošnje leto je tako visok v glavnem zaradi predvidene povečanja izvoza Železarne Store, ki vključuje že tudi traktorski program, ki ga bo pa zelo težko doseči zaradi nizkih cen na svetovnem tržišču in novih uvoznih predpisov v okviru držav članic EGS.

V Cinkarni je izvoz prvega četrletja pod planiranim, predvsem zaradi vse manjšega povpraševanja po cinkovi pločevini, ki jo proizvajajo. Izgradnja nove valjarne za legirano pločevino, ki jo zahteva zahodnoevropsko tržišče, se preveč odlaga in se bojijo, da bodo za pločevino izgubili tržišče.

Tovarna EMO je letošnji povečani izvoz dosegla po zaslugi večje prodaje kontejnerjev, ki predstavljajo že tretjino skupnega izvoza, medtem ko se je pri posodi povpraševanje zmanjšalo.

Slabše rezultate dosegajo letos drugi večji izvozniki kot LIK Savinja, Toper in Aero, predvsem zaradi tržnih razmer, nekonku-

renčnosti in premajhne rentabilnosti izvoza.

Višji izvoz kot lani so v začetku leta, poleg Železarne in EMO, dosegli še v Libeli, Etolu, Mesninah in Zlatarni, čeprav tudi v teh organizacijah, razen Libele, za svojimi izvoznimi obveznostmi še bolj zaostajajo.

EMO

V primerjavi z enakim obdobjem lani je DO dosegla indeks proizvodnje 127, indeks prodaje pa 128. Kljub visokim indeksom rasti pa z rezultati niso zadovoljni. Načrtovali so ostanek dohodka 3,9 milijona din, dosežena pa je izguba v višini 3,3 milijona din. Izguba je nastala predvsem zaradi neplačane realizacije (6,7 milijona din), neplačana pa je tudi izvozna stimulacija v višini 3,8 milijona din.

Z izgubo so poslovale tri TOZD: TOZD Posoda, TOZD Kotli in TOZD Tobi. V TOZD Posoda je za prvo četrletje po planirani dinamiki proizvodnje in prodaje bila planirana izguba, ki pa je bila še višja zaradi neplačane realizacije in neplačane izvozne stimulacije. V mesecu marcu so po več kot polletnem usklajevanju dosegli tudi odobritev povišanja cen v povprečju za 11 odstotkov. Tudi TOZD Kotli izkazuje ob četrletju izgubo izključno zaradi povečane neplačane realizacije za 5,5 milijona din in zato ne predstavlja problema, ker v neplačani realizaciji ni nobenih spornih terjatev. TOZD Tobi pa ne dosega v začetku leta plana proizvodnje in prodaje. V mesecu marcu je proizvodnja že konsolidirala. Prodaja pa je nizka zaradi sezonskih izdelkov te TOZD. Indeks porasta zalog v primerjavi s 1. 1. 1978 je 245.

V prvem četrletju so imeli tudi težave z reprodukcijskim materialom, tako z domačim kot iz uvoza.

Za vse TOZD, ki so v prvem četrletju poslovale z izgubo, pripravljajo program ukrepov s ciljem, da bodo v prvem polletju poslovale s pozitivnim rezultatom.

Izkoristimo

smotrno naš

delovni čas

Sklad skupne porabe

O planu sklada skupne porabe so razpravljale in sklepale vse naše TOZD in delitev sredstev tega sklada potrdile.

Po zaključnem računu za leto 1977 so vse TOZD razporedile ostanek za sklada na obvezni del poslovnega sklada za posojilo nerazvitim republikam in pokrajinam na obvezni del rezervnega Skupaj je bilo razporejeno v sklad skupne porabe, ker je po zbranih podatkih predvidena poraba sklada skupne porabe pressegala navedeno razliko, ki je bila razporejena v sklad skupne porabe. Skupaj je bilo razporejeno v sklad skupne porabe 17.001.046 din.

Sklad skupne porabe je izdelan na osnovi sprejetih obveznosti v raznih samoupravnih sporazumih in pravilnikih, družbenih dogovorih, pogodbah, že sprejetih sklepih samoupravnih organov in z razpoložljivimi sredstvi usklajenih predlogih.

Obrazložitev posameznih postavk plana:

- Plan jubilejnih nagrad, odpravnin, regresa za letni dopust in zlatih značk je izračunan na osnovi določil Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah za delitev osebnih dohodkov in sklada skupne porabe.
- Izdatki ob smrti delavcev in upokojenecv so izračunani na osnovi pravilnika.
- Za sofinanciranje komunalnih objektov nas obvezuje pogodba vseh uporabnikov komunalnih objektov na Golteh.
- Za lastno udeležbo pri izgradnji obrata družbene prehrane je že sprejet sklep.
- Za novoletno jelko (obdaritev otrok) smo dolžni prispevati na osnovi sporazuma.
- Za kolektivno zavarovanje vseh članov kolektiva je že sprejet sklep.
- Za prispevek kluba samoupravljalcev nas obvezuje sporazum.

8. Obveznosti po družbenih dogovorih in sporazumih se nanašajo na financiranje objektov posebnega družbenega pomena, krajevnih skupnosti, informacijske dejavnosti in raziskovalne dejavnosti v Celju, za TOZD TOBI pa za krajevnih skupnosti, objekte splošnega pomena in modernizacijo cest. V planu so zajete obveznosti TOZD, ki so razporedile sredstva v sklad skupne porabe.

9. Ostale postavke sklada skupne porabe pa se predlagajo v potrditev na osnovi predlogov oziroma evidentiranih potreb usklajenih z razpoložljivimi sredstvi:

— Za upokojenecv se planira poraba sredstev za darila, zakusko in izlet.

— Za socialne pomoči, letovanje otrok in aktivni oddih so planirana sredstva v višini razpoložljivih sredstev. Razpolaganje s temi sredstvi pa se naj poveri komisiji za rekreacijo in oddih pri sindikatu, ki bo skupaj s sredstvi sindikata za te namene odobraval trošenje teh sredstev.

— Plato ob morju pri počitniškem domu v Crikvenici je razrušen in je potrebna obnova, po predračunu ca. 80.000 din, ostala sredstva pa bi se uporabila za ostala popravila.

— Oprema prikolic se nanaša na nakup baldahinov za prikolice.

— Planirana sredstva za godbo bi zadostila najnujnejše potrebe za nabavo novih instrumentov in popravilo starih.

— Osnutek plana za rekreacijsko dejavnost je bil na osnovi izdelanega programa precej višji, v predlogu pa je zmanjšan okvir razpoložljivih sredstev.

— Za aktiv ZB NOV EMO so planirana sredstva za izvedbo njihovega programa, ki vsebuje proslavitev dneva borcev, dneva žena, dneva mrtvih z udeležbo na komemoracijah, nadalje ekskurzijo na Osankarico in Ostri vrh in za letno konferenco.

— Nerazporejena sredstva in rezerva predstavljajo ostanek potreb, ki se bodo pojavile v teku leta.

PLAN SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1978

I. Oblikovanje sklada skupne porabe	
1. Razporejena sredstva po zaključnem računu za leto 1977	17.001.046
II. Poraba sklada skupne porabe	
1. Jubilejne nagrade 1977	1.246.012
2. Jubilejne nagrade 1978	710.000
3. Odpravnine	455.700
4. Regres za letni dopust	7.110.000
5. Prispevki od izplačil od 1 do 4	1.736.820
6. Zlate značke	123.866
7. Za upokojenecv (darila, zakuska, izlet)	50.000
8. Izdatki ob smrti delavcev in upokojenecv (venec, osmrtnine, godba)	6.000
9. Socialne pomoči, letovanje otrok in aktivni oddih	170.000
10. Počitniški dom Crikvenica (popravilo platoja ob morju in druga popravila)	140.000
11. Oprema za prikolice	20.000
12. Načrti za adaptacijo počitniškega doma v Crikvenici	100.000
13. Sofinanciranje komunalnih objektov na Golteh (pogođba)	100.000
14. Lastna udeležba za obrat družbene prehrane	1.110.000
15. Novoletna jelka	400.000
16. Kolektivno zavarovanje	480.000
17. Nabava in popravila instrumentov godbe	20.000
18. Za klub samoupravljalcev	36.000
19. Za rekreacijsko dejavnost	200.000
20. Obveznosti po družbenih dogovorih in sporazumih	2.501.818
21. Za izvedbo programa aktiva ZB EMO Celje	10.300
22. Nerazporejena sredstva in rezerve	211.530
SKUPAJ:	17.001.046

MERITVE – KORAK NAPREJ NA EKONOMSKEM PODROČJU

Prvi rezultati dela na ekološkem področju in prizadevanj celotnega kolektiva EMO so vidni pravzaprav šele v letošnjem letu. Lani je bil zgrajen plinovod — razvod plina po tovarni, ki je omogočil ukinitvev generatorja. S tem se je kvaliteta naših odplak izboljšala, tako da so bili presečeni celo na zvezi vodnih skupnosti.

Ker nevtralizira tudi TOZD posoda — obrat lužilnica — agresivne odplake, naše odplake ne odtekajo več tako agresivno kislo.

Zgrajena je čistilna naprava, ki bo sprejela vse kislo vode, detergente, luge, soli, jih nevtralizirala, obarjala in izločila.

Naše odplake bodo torej čiste, naš največji dolg do vode bo poravnani. Važnejši in problematični pa ostane zrak, to pa je naš dolg do sodelavcev in meščanov predvsem pa otrok, ki v takem okolju doraščajo in jim strupi v zraku neprimerno bolj škodujejo.

Napravili in sprejeli smo sanacijski program za zrak, predpisali družbeni dogovor o varstvu okolja in nadaljevali z že začetim delom. Republiška služba Zveze SIS za varstvo zraka je že pripravila vprašalnike, ki jih je izvršni odbor sprejel in predložil Republiškemu sekretariatu za urbanizem, da jih objavi v uradnem listu. Naša služba je vprašalnik že razmnožila in akcija za kataster onesnaževalcev zraka v naši tovarni že teče. Pripravili bomo gradivo in naredili vse meritve, ki so potrebne za kataster in ki jih lahko opravimo sami. Meritve emisij nam že opravlja zdravstveni zavod

Maribor. Opravljene so bile meritve:

1. Na dimnikih talnih peči frit v TOZD Frite — fluoroid in prah.
2. V lakirnici odpreskov TOZD odpreski — topila in prah.

Meritve onesnaženosti zraka se v Celju vršijo stalno. Redno se vršijo meritve SO₂ v zraku; gozdarji pa so naročili temeljite raziskave o onesnaženju celjskega zraka s fluoridi.

Rezultati so zaskrbljujoči, potrebno bo hitro in temeljito ukrepati.

SIS za varstvo zraka v Celju, ki uspešno deluje že drugo leto, skrbi za usklajeno družbenopolitično strokovno delovanje, za dobro informiranost ter za boljše opremljenost lastnih laboratorijev, ker le s stalnimi meritvami lahko ugotovijo razne izpade oziroma velika sunkovita onesnaženja zraka. Tudi zveza skupnosti za varstvo zraka je svoj program dela in nalogo uvrstila Celje na prioritarno mesto in bo opravljala v Celju:

1. Določitev emisije iz industrijskih in drugih virov — kot poskusni primer za uvajanje racionalnega izvajanja KATASTRA EMIKIJE v SRS.
2. Ugotavljanje onesnaženosti poteka v okolici industrijske cone v Celju.
3. Onesnaženost zraka s fluoridi.
4. Studij pogojev za zmanjšanje emisije fluoridov.

Delo poteka na vseh ravneh intenzivno, vendar rezultati ne bodo vidni takoj, ampak v srednjeročnem obdobju.

ES

Dan samoupravljalcev

Sedemindvajsetega junija smo praznovali dan samoupravljalcev po naših TOZD in v občini Celje. Sindikati so v ta namen pripravili bogat program, ki je bil dobro izvršen.

28-letnico pričetka samoupravnega socialističnega sistema v naši družbi pričakujemo z velikimi uspehi in zmagami, tako na področju družbenopolitičnega razvoja, gospodarjenja, pri izvajanju ZSD, LO in DSZ, v sistem razvoja in krepitvi vloge KS, predvsem pa pri nadaljnjem poglobljanju delegatskih odnosov na vseh pod-

ročjih našega družbenega dogajanja.

V letu kongresov ZK in sindikata so naša prizadevanja usmerjena predvsem v poglobljanje vloge delavskega razreda, organiziranega v sindikatu, v enotni frontni organizaciji SZDL pod idejnim akcijskim vodstvom ZKJ.

V času uveljavljanja ZSD si v vseh delovnih sredinah, KS in SIS prizadevamo, da bomo to družbeno nalogo povsod izvedli uspešno. V tej akciji sodeluje Klub samoupravljalcev občine Celje kot nosilec letošnje proslave.

Dejavnost naših žena

Pred kratkim je bila prva redna seja novo izvoljene komisije za dejavnost žena, varstvo materinstva in mladine v TOZD tovarna posode, kjer je zaposlenih največ žena. Nova predsednica komisije tovarišica Pavla Vizjak, ki je bila do nedavna predsednica DS EMO, nam je povedala, da je njihova komisija zelo aktivna in si prizadevala, da v redu opravi svojo nalogo.

Na prvem sestanku smo s prejšnjo predsednico tov. Slavo PODPEČANOVO pregledale, minulo delo, obudile spomine na razmere in dogodke zadnjih dveh let in prešle na rezultate, s katerimi smo do neke mere lahko zadovoljni. Dosedanji rezultati in uspeh dela nam omogočajo, da vso svojo aktivnost usmerjamo h konkretnemu uresničevanju proletarskega gesla »delu čast in oblast«. V teh socialističnih hoteljih se krepi samoupravni položaj delavke, njena zavest in odgovornost, njen odnos do delovne sredine in življenjskega okolja, v katerem se nahajamo. Zato moramo biti pripravljene na razne situacije, ki se dogajajo v naši

2. Sodelovanje pri reševanju problemov mater samohranilk.

3. Sodelovanje pri razporejanju na lažja delovna mesta nosečnic.

4. Ugotavljanje in iskanje primer- nih delovnih mest za enoizmen- sko delo tistim delavcem, ki ni- majo urejenega varstva otrok, ti- stim, ki se izobražujejo ob delu ipd.

5. Sodelovanje pri odločanju de- lovnih mest za delovne invalide,

Dosedanji predsednici Slavi Podpečan so podarile šopek cvetja

sredini, biti moramo tekoče informirane, naše probleme moramo skupaj z vsemi potrebnimi službami reševati dosledno in čim hitreje. Zato ne smemo dovoliti, da bi nas pri našem delu karkoli oviralo ali presenetilo. Naši sestanki naj ne bi bili zgolj zaradi dnevnega reda samo informativnega značaja, ker je želja naših delavk, da bi vanj vpletle tudi kanček kulturnega življenja, gospodinjskih nasvetov in nasvetov ali prikaz krojenja in šivanja doma.

Spoštovane tovarišice, tako smo se pogovarjale članice komisije, vas pa vljudno prosimo, da nas dopolnite s svojimi predlogi in nam pomagajte speljati program našega dela o dejavnosti žena, varstva materinstva in mladine TOZD POSODA.

Sprejete smo tudi predlog programa dela komisije za dejavnost žena in varstva materinstva in mladine.

1.

Sodelovanje z Vzgojno-varstveno ustanovo doma Tončke ČEČEVE o sprejemu in varstvu otrok. (skupni sestanek z vodstvom doma — rok: 8. junij)

ki imajo začasno ali stalno zmanjšano delovno sposobnost.

6. Spremljanje bolniškega staleža in ugotavljanje vzrokov ter predlaganje ukrepov (tistih delavcev, ki so pogosto v staležu).

7. Intenzivni ginekološki pregled žena.

8. Predavanje o ženskih boleznih — nega po operaciji.

9. Število žena zaposlenih v TOZD POSODA — delovni organizaciji — število mladink — število samohranilk — zaposlene v TOZD — število invalidov in alkoholičark — zdravljenje.

10. Izlet — športno udejstvovanje.

11. Kultura — stoletnica Zofke Kveder.

12. Gospodinjski nasveti — šivanje.

Obisk iz Tobija

Naši sodelavci iz TOZD TOBI so nas obiskali in si ogledali proizvodnjo vseh TOZD, zlasti pa TOZD tovarno posode. V razgovorih o organizaciji dela in povečanju produktivnosti so bile izmenjane nekatere izkušnje, ki bodo koristne zlasti za napredek TOZD TOBI.

Tekmovanje v obratu kovinske predelave

Društvo ljudske tehnike EMO Celje — krožek za predelavo pločevine je organiziral ekipno tekmovanje izdelave jedilnih skodel dne 20. maja 1978. Tekmovanje je bilo organizirano v počastitev 30-letnice obstoja Društva LT EMO Celje.

Med člani krožka za predelavo pločevine je vladalo veliko zanimanje za to tekmovanje in so se prijavile kar štiri ekipe. Pred tekmovanjem so se vse ekipe skrbno pripravljale, saj so bile naloge zahtevne.

Vsaka ekipa je morala izdelati 100 kom. 16 cm jedilnih skodel. Pri ocenjevanju je bil največji poudarek na kvaliteto izdelave in pa izdelavni čas s pripravo. Doseženi so bili odlični rezultati, saj je imela ocenjevalna komisija težko nalogo pri ocenjevanju. Ekipa Zagožen je zasedla prvo mesto.

Po tekmovanju je gospodinjski krožek odlično pripravil skromno zakusko, kjer so bili objavljeni rezultati in razdeljene nagrade. Med

Tekmovanje v surovinskem obratu je bilo zelo razgibano in uspešno

ostalim se je vodja krožka za predelavo pločevine tov. Jože Podlinšek lepo zahvalil vsem udeležencem in organizatorjem tekmovanja ter poudaril, da si želimo večkrat takšna tekmovanja, kot je bilo danes. S tekmovanjem si izpopolnjujemo tehnološko znanje in spretnost pri delu, kar je tudi osnovna naloga ljudske tehnike. Predvsem pa je nujno izobraževanje in izpopolnjevanje naše mladine neposredno na delovnem mestu, saj tako bomo lahko nenehno dvigali kvaliteto in produktivnost dela v naši TOZD posoda.

Z. V.

Delavci s posebnimi pooblastili

Delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, kot so: namestnik in pomočniki poslovodnega organa, vodje posameznih sektorjev ali v statutu temeljne organizacije in v zakonu določene delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi (ZZD 493. člen 3. odstavek) imenuje delavski svet na podlagi javnega razpisa (ZDR. 22 člen 4. odstavek) na katerem morajo biti določeni pogoji, ki jih mora izpolnjevati delavec za določena dela oziroma naloge, pri katerih imajo delavci posebna pooblastila in odgovornosti (ZZD 179. člen 4. odstavek). Ponovno izbiro delavcev, ki opravljajo dela oziroma naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, se opravi v roku določenem v samoupravnem splošnem aktu, ta rok pa ne more biti daljši od 4 let (ZDR 31. člen 1. odstavek). Delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi so neposredno odgovorni DS (ZZD 493. člen 3. odstavek) ter kot tako ne morejo biti izvoljeni v DS temeljne organizacije. Zaradi pomembnih nalog oziroma opravil, ki jih opravlja delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi — zastopnik, morajo biti pooblastila oziroma omejitve pooblastil vpisane v sodni register (ZZD 438. člen 5. odstavek).

V statutu ali drugem samoupravnem splošnem aktu je lahko določeno, da zastopa ali predstavlja organizacijo združenega dela eden ali več delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v organizaciji združenega dela (ZZD 438. člen 2. odstavek). S tem, da zakon določa, da lahko organizacijo združenega dela zastopa eden delavec, se pri tem v določeni meri njegova pooblastila oziroma meje pooblastil približujejo pooblastilu, ki ga ima prokurist. Pri prokuristu, kjer gre za specialni institut, ki ga ureja zakon gre za splošno pooblastilo ter zastopanje DO v okviru poslovnega predmeta in se obseg zastopanja določa s statutom. Omejitve pooblastila s strani organa upravljanja niso možne. Ko Zakon določa, da lahko organizacijo združenega dela zastopa delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, gre pri tem za zastopnika, ki ima splošno in originarno pooblastilo, ki s svojimi dejanji ustvarja pravne posledice. Zakon omenja tudi predstavnika, ta pa v svoji funkciji ne ustvarja nobenih pravnih posledic za tisto organizacijo združenega dela, ki jo predstavlja.

Zakon določa, da je delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi — zastopnik v okviru svojih pooblastil, ki so določene v statutu in v okviru dejavnosti organizacije združenega dela opravičen, da:

- zastopa organizacijo združenega dela (ZZD 438. člen 2. odstavek);
- predstavlja organizacijo združenega dela (ZZD 438. člen 2. odstavek);
- sklepa pogodbe (ZZD 438. člen 3. odstavek);
- opravlja druga pravna dejanja (ZZD 438. člen 2. odstavek);

— zastopa organizacijo združenega dela pred sodišči (ZZD 438. člen 3. odstavek);

— zastopa organizacijo združenega dela pred drugimi organi

S tem statut daje splošno pooblastilo.

Vendar pa glede pooblastila pozna Zakon določene omejitve saj določa, da je s statutom ali drugim samoupravnim aktom pooblastila delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi — zastopnika, mogoče omejiti za:

— sklepanje določenih pogodb (ZZD 438. člen 4. odstavek);

S tem mu statut daje splošno pooblastilo.

— opravljanje določenih pravnih dejanj (ZZD 438. člen 4. odstavek).

Za zgoraj podane omejitve Zakon postavlja še poseben pogoj, kjer določa, da je s statutom ali drugim samoupravnim splošnim aktom mogoče omejiti pooblastilo delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi — zastopnika, da:

— sklepa določene pogodbe (ZZD 438. člen 3. odstavek);

— opravlja druga pravna dejanja (ZZD 438. člen 3. odstavek).

Samo s soglasjem določenega organa ali skupaj z določenim organom združenega dela. Delavcu s posebnimi pooblastili in odgovornostmi — zastopniku daje zakon oziroma statut določeno samostojnost, saj sme v mejah svojih pooblastil dati drugi osebi pismeno pooblastilo za:

— sklepanje določenih vrst pogodb (ZZD 439. člen 1. odstavek);

— opravljanje določenih vrst pravnih dejanj (ZZD 439. člen 1. odstavek).

Iz gornjega odstavka izhaja, da sme delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi — zastopnik dati drugi osebi — v tem primeru pooblaščenju pismeno pooblastilo, ki je po svojstvu derivatno pooblastilo po vsebini pa generalno oziroma specialno pooblastilo. Vendar Zakon tudi tu postavlja poseben pogoj, ko določa, da mora biti v statutu ali v sklepu njegovega organa upravljanja določeno, da sme zastopnik pooblastilo po prejšnjem odstavku dati samo s soglasjem določenega organa organizacije združenega dela (ZZD 439. člen 2. odstavek). Poleg zastopnika je lahko v organizaciji združenega dela še delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, ki nastopa v imenu organizacije združenega dela kot predstavnik. Vendar pa ni opravičen zanjo opravljati pravna dejanja, razen če ni hkrati pooblaščen za njeno zastopanje (ZZD 438. člen 5. odstavek).

SKLEPNE UGOTOVITVE

Delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi lahko nastopajo v organizaciji združenega dela kot:

- zastopniki in predstavniki.
- Svoja dejanja lahko opravljajo:
 - samostojno ali

— v soglasju oziroma skupaj z določenim organom organizacije združenega dela.

Pooblastilo za sklepanje pogodb ali za določena pravna dejanja lahko prenesejo na drugo osebo:

— samostojno ali

— s soglasjem določenega organa organizacije združenega dela.

Delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi nastopa kot zastopnik in opravlja dejanja samostojno s tem, da:

— sklepa pogodbe;

— opravlja druga pravna dejanja;

— zastopa organizacijo združenega dela pred sodišči;

— zastopa organizacijo združenega dela pred drugimi organi.

S soglasjem oziroma skupaj z določenim organom v organizaciji združenega dela pa lahko kot zastopnik:

— sklepa določene pogodbe;

— opravlja določena pravna dejanja.

Delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi — zastopnik sme drugi osebi dati pismeno pooblastilo za:

— sklepanje določenih vrst pogodb;

— opravljanje določenih vrst pravnih dejanj;

— sklepanje posamično določenih pogodb;

— opravljanje posamično določenih pravnih dejanj.

Delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi lahko nastopa kot predstavnik organizacije združenega dela in ni upravičen opravljati zanje pravnih dejanj, razen če ni pooblaščen za njeno zastopanje. Torej je podana možnost, da nastopa v dvojni vlogi: kot zastopnik in predstavnik. To bi bile nekatere ugotovitve o vlogi delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi po zakonu o združenem delu in zakon o delovnih razmerjih.

Lichtenegga Herman
pravnik

Družbena prehrana

Za družbena prehrano je znano prizadevanje sindikatov, da bi se ta izboljšala. To je tudi dokaj kritično navedeno v poročilu. Skrb za urejevanje družbene prehrane za zaposlene je bila v omenjenem obdobju izrazito v ospredju.

Kaj smo storili v celjskih sindikatih na urejevanju problematike na področju družbene prehrane? Ali smo lahko zadovoljni s storjenim ali ne? Mislim, da lahko damo oceno, ki je dokaj kritična, da ne moremo biti zadovoljni.

Ne moremo biti zadovoljni iz tega razloga, ker nismo uspeli rešiti generalno vprašanje družbene prehrane v naši družbenopolitični skupnosti v tem obdobju na ta način, da bi zagotovili kvalitno prehrano za vse naše delavce in to takšno, ki bi bila kvalitetna in hkrati tudi poceni. Ta akcija, kljub velikim naporom, ki so jih v sindikatih vložili, ni nalletela na ustrezen odmev pri drugih organih, premalo je bilo pomoči nosilcev institucij, s katerimi smo vodili te razgovore. Pri tem naj omenimo Dobrino in Hmezd — TOZD Restavracija Gaberje ter gostinsko podjetje. Ti dogovori so ostali nerealizirani in zaslužijo kritično oceno. To vprašanje ne bi smeli reševati zgolj v Celju, temveč če želimo govoriti o neki rešitvi, ki naj bi bila dolgoročna, bi morali to akcijo načrtovati in tudi poddržati v širšem merilu. Ta naloga nas gotovo še čaka. V Celju ugotavljamo, da smo upoštevali sindikalno listo in sistem odobravanja upravičenosti regresiranja prehrane, u-spelj doseči, da imamo v Celju delavcev, ki dobivajo vrednostne bone 1.302, dočim bone za dietno prehrano prejema 89 delavcev.

Število vrednostnih bonov se je zmanjšalo glede na izdano število v letu 1976, vendar je še kljub

temu v seznamu organizacij nekaj takih, ki bi jih vendarle bilo potrebno še bolj precentiti in zahtevati, da uredijo vprašanje prehrane.

Če bi podrobneje analizirali notranjo strukturo, bi ugotovili, da tudi v OZD, kjer sicer imajo prehrano, s to prehrano ne moremo biti zadovoljni. Ne moremo biti zadovoljni iz več razlogov, in sicer zato, ker je ta hrana enolična, nekakorična ali premalo kalorična, predraga in da so tudi pogoji, kako se razdeljuje, večkrat higiensko vprašljivi itd.

Če samo omenimo delovno organizacijo EMO, ki še sedaj nima rešeno vprašanje prehrane in delavci nimajo nobenega prostora, kjer bi se lahko prehranjevali. To vprašanje je bilo večkrat v sindikatih izpostavljeno kot izredno kritično. Razveseljivo pa je, da se prične v tej delovni organizaciji z izgradnjo razdeljevalnice še v tem letu in bo v teku enega leta oziroma še prej ta investicija končana. Mislim, da bo to zelo pomembno za Celje, kjer bomo na ta način rešili vprašanje prehranjevanja za nad 4.000 delavcev v naši največji delovni organizaciji. Čeprav je bila v pričetku dana kritična ocena tega vprašanja, vendar moramo reči, da je napravljen v tem obdobju na tem področju velik korak.

ZAHVALA

Ob mojem odhodu iz EMO se prav lepo zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD tovarna posode — kleparski oddelek za tovariško pozornost in darilo.

Vsem sodelavcem in sodelavkam ter članom kolektiva EMO želim mnogo delovnih uspehov.

Nežika Valenčak

Izkušnje vredne upoštevanja

Ob vsaki aktivnosti je koristno ugotoviti, koliko se misel človeka ujema z njegovimi dejanji, tako je tudi prav, da potegnemo črto in seštejemo slabe ter dobre strani ob preizkušnji, ki smo jo nedavno imeli v DO EMO, ko je bila aktivirana 17. 5. 1978, narodna zaščita. Koliko smo bili neugodno presenečeni in katere izkušnje velja upoštevati v bodoče, lahko ugotovimo, če napravimo kratek pregled celotnega dogajanja.

Startne osnove za aktiviranje enot NZ v DO EMO so bile 17. 5. 1978 naslednje:

seznamov pripadnikov enot narodne zaščite imenovanih na dolžnost NZ po TOZD, nismo imeli v referatu za SLO na razpolago, kar moramo iz TOZD, ki še teh seznamov niso poslale, nemudoma zagotoviti. Trakove za pripadnike NZ nismo še prejeli in smo uporabili stare trakove protiletalske zaščite. Za sklic pripadnikov enot nimamo izdelanega ustreznega sistema obveščanja in je k izdelavi sistema takoj pristopiti. Po TOZD so sicer imenovali določeno število pripadnikov civilne zaščite na dolžnost, kar pa se je izkazalo pomanjkljivo glede na to, da so bili pripadniki po dolžnosti preobremenjeni. Potrebno bo število ustrezno povečati v tistih TOZD, kjer niso upoštevali, da mora biti za vsako stražarsko mesto in patrolo obhoda število pripadnikov za tri izmene. Na TOZD smo poslali orientacijsko gradivo in osnutek za izdelavo pravilnika o delovanju enot NZ, iz katerega je razvidno, da morajo v TOZD biti določeni in dostopni telefoni, ki jih koristijo načelniki enot NZ, pripadniki enot in drugi delavci v primeru potrebe (za obveščanje, javljanje in alarmiranje). Telefoni morajo biti dostopni tudi v primeru delovnih nezdod in morebitnih elementarnih nezdod.

Na dan aktiviranja enot ni bilo odziva na poziv zaradi naštetih pomanjkljivosti iz petih TOZD, kjer so delavci delali v redni nočni izmeni. V bodoče je treba bolj resno upoštevati navodila, ker presenečenja niso nikomur v korist. Kurirji, ki smo jih določili za obveščanje oziroma za sklic enot NZ na dan aktiviranja so opravili svojo vlogo zadovoljivo, vendar velja

pripomniti, da zna biti usodno v bodoče, če ne bodo kurirji, ki jih bodo določile TOZD pri izdelavi sistema obveščanja usposobljeni. Gre za preprosto dejstvo, da vsi pač ne poznamo ulic mesta Celja, še posebej v noči. Potrebno bo prekrbeti karte mesta Celja in usposobiti v bodoče določene kurirje.

Sklepne ugotovitve:

nemudoma je treba storiti v cilju, da nas ničesar v bodoče ne preseneči, naslednje:

1. Določiti število kurirjev po TOZD, glede na število pripadnikov NZ imenovanih na dolžnost, pri tem pa moramo upoštevati, da ne smemo obremenjevati kurirjev z več kot petimi pozivnicami.

2. Usposobiti kurirje, da so dobri poznavalci rajonov, za katere bodo zadolženi in drugih rajonov v primeru potrebe.

3. Seznam določenih kurirjev poslati referatu za SLO iz vseh TOZD, v najkrajšem času.

4. TOZD, ki še niso poslale sezname, pripadnikov enot imenovanih na dolžnost NZ, naj to nemudoma storijo po navodilih, ki so jih in jih še lahko dobijo v referatu za SLO.

5. Zagotoviti dostop do določenega telefona (podnevi in ponoči).

6. Tiste TOZD, ki so že pričele oziroma so že izdelale skice poti obhoda patrol in stražarskih mest so dolžne, da vse pripadnike enot imenovane na dolžnost seznanijo z istimi, kakor tudi o načinu in postopku zavarovanja ter kontrole objektov.

7. Referat za SLO bo takoj ko prejme trakove za označevanje pripadnikov NZ po razdelilniku iste dostave po TOZD.

Čeravno v tem pregledu ni bila predočena popolna slika stanja, je prav, da ugotovimo tudi svetle točke ob vajah enot narodne zaščite. Vsi delavci, ki so se znašli 17. 5. 1978 v delovni organizaciji so samozavestno in z veliko požrtvovalnostjo ter zelo resno izvajali določene naloge. Vzdušje tovarništva in enotnosti je bilo čutili povsod, kar se nam šteje v ponos in veliko zadovoljstvo. S stalnim in strpnim delom bomo dosegli vedno višjo stopnjo varnosti seveda ob enotnosti misli in akcije vseh v EMO.

E. O.

Dejavnost sindikatov

V Informacijah občinskega sveta ZSS Celje, ki so izšle v začetku maja, je obširno poročilo o uresničevanju sklepov 8. kongresa ZSS in delovnih načrtov celjskih sindikatov v letih 1976 in 1977. Poročilo je dokaj obširno, saj obsega več tem, ki so še vedno aktualne. Obravnava razvijanje samoupravljanja delavcev v TOZD, družbenoekonomske odnose, planiranje, nagrajevanje po rezultatih dela, družbeni standard in socialno politiko, ljudsko obrambo in samozaščito.

V poročilu je povedano, da je bilo nagrajevanje po rezultatih dela ves čas osrednja točka dejavnosti sindikatov, ki je dobila še širše obeležje s sprejetjem Zakona o združenem delu. Poročilo podrobno navaja napore sindikatov za nagrajevanje po dejansko

opravljenem delu in uspehe, ki so bili doseženi. Poročilo navaja, da bo tudi v nadalje potrebno doseči, da se samoupravni splošni akti, ki so bili na tem področju sprejeti, neprestano dopolnjujejo in dograjujejo v smeri odpravljanja pomanjkljivosti, nedorečeno-

sti itd. Osnova za tako dograjevanje mora biti lastno spoznanje strokovnih služb, zahteve delavcev, sindikatov, samoupravnih organov, drugih DPO, zakonodaje ter stališč drugih sredin. Zaradi tega je potrebno brezkompromisno vztrajati, da ostanejo v naprej zadolžene delovne skupine oziroma komisije, ki so doslej delovale na oblikovanju meril za delitev OD, ki jih je po potrebi še razširiti. Sindikat pa mora zagotoviti, da se rešitve, predlogi za spremembe, dopolnitve itd., predno se začnejo uporabljati preverijo v praktičnem smislu ter tako ugotovi, ali so sprejemljive ali ne. Zagotoviti je potrebno širšo razpravo o takem gradivu in posledicah, ki iz posameznih rešitev sledijo, izhajajoč pri tem iz osnovne kategorije, da morajo delavci spoštovati načelo gospodarnosti, da je dohodek družbeno kategorija, da so dolžni zagotavljati osnovno in tudi razširjeno reprodukcijo, pokrivanje potreb splošne in skupne porabe in drugo. Ne smemo dopustiti, da bi zaradi nerazumevanja, nepoznavanja ali celo zlorabljanja, prišlo do nekontroliranega nesmotrnega in nepravilnega razdeljevanja dohodka, v kateri bi se zapostavljal družbeni značaj dohodka, njegova vsebina v procesu družbene reprodukcije in njegova soodvisnost od družbene produktivnosti. Preprečiti je potrebno ozke lastniške poglede na delitev dohodka ter tudi ne popuščati pritisku, da bi se nekontrolirano mimo sprejetih meril delil večji osebni dohodek. Da bodo delavci spoznali vse razsežnosti delitve dohodka na

več vrst porabe, pa je nujno potrebno z njimi več razpravljati, spoznavati o celotnem obsegu potreb, ki jih je potrebno pokrivati ter opozoriti na njihovo odgovornost, ki jo imajo kot samoupravljalci v družbi.

Sindikat kot družbenopolitična organizacija mora bdeti nad delitvijo dohodka in to ne samo tistega dela, ki ostane delovni organizaciji, ampak tudi tistega dela, ki se izdvaja za splošno in skupno porabo. Mora se tako organizirati, da bo lahko spremljal uporabo tega dohodka. To pomeni, da je potrebno dosledno razvijati delegatski sistem na vseh nivojih, odnosno zagotoviti, da bodo delegati prenašali stališča iz temeljnih organizacij. Ena izmed slabosti, ki se pojavlja pri urejevanju dohodkovnih odnosov kaže, da je silno malo primerov združevanja dela in sredstev; razlogi za to so verjetno različni. Prvi se kaže v tem, da tozd v bistvu še vedno ne razpolaga z ustvarjenim dohodkom v smislu, kako se bo dohodek razporejal, na drugi strani pa je izredno velik del investicijskih sredstev bančnega karakterja in ta del znaša od 60 do 70 %, na katere pa delavci v tozd malo lahko vplivajo in odločajo kako se bo ta kapital povezoval. Ob tem se postavlja tudi vprašanje razvijanja enotnosti trga v Jugoslaviji in odpiranja vseh mej, ker dohodek ne bi smel poznati nobenih zaprek, temveč se morala gibati po zakonitostih politične ekonomije, to je po principu ustvarjanja večjega dohodka, racionalnejšega in stabilnejšega gospodarjenja itd.

Prevoz oseb in tovora

Največkrat se v našem železnem konjičku ne bomo vozili sami, popeljali bomo tudi družino, sorodnike, prijatelje. Zato naj danes osvetlimo nekaj misli v zvezi s prevozom oseb in nekoliko spregovorimo tudi o prevozu tovora.

Motorna vozila so že po svojih konstrukcijskih lastnostih namenjena ali za prevoz oseb ali za prevoz tovora. Pri tem ne smemo pozabiti, da se sme v motornem vozilu prevažati največ toliko potnikov, kolikor je registriranih sedežev. V nobenem primeru ne smemo vozilo obremeniti nad njegovo dovoljeno nosilnostjo, kar je zlasti upoštevati pri prevozu raznih tovorov.

Kako je s prevozom oseb v osebnem avtomobilu? V prometnem dovoljenju je navedeno število registriranih sedežev in v neprijetnem položaju bomo, če bo miličnik ugotovil, da je v osebnem avtomobilu več potnikov kot registriranih sedežev. Pri tem velja omeniti, da štejeta dva otroka, stara do 10 let, za eno osebo, vendar pa se otroci do 10. leta starosti ne smejo voziti na prvem sedežu. Ne otroci ne odrasli pa ne smejo zmanjševati vidnega polja voznika ali ga kakor koli ovirati niti z raznim prigovarjanjem vplivati nanj, da bi vozil na način, s katerim se zmanjšuje varnost v prometu.

Posebej velja omeniti nekatere posebnosti prevoza oseb na motornem kolesu. Voznik motornega kolesa sme voziti le osebo, ki je sta-

rejša od 7 let, in sicer na sedežu tako, da okobali motorno kolo. Vendar pa bomo previdni, kadar vozimo otroka na daljši relaciji, ker nam lahko zaspi. Posebej pa naj opozorim na določilo, da sopotnik na motornem kolesu ne sme biti pod vplivom alkohola, ker bi se s tem zmanjšala stabilnost vozila. Novo je tudi določilo, da morata voznik motornega kolesa in njegov sopotnik pri vožnji izven naselja imeti na glavi varnostni šlem.

Marsikdaj s svojim železnim konjičkom prevažamo tudi večje predmete, ki nimajo prostora v prtljažniku. Ni več malo osebnih avtomobilov s prtljažnikom na strehi, na katerega vozniki nalagajo razne predmete. Koliko smemo naložiti na tak prtljažnik je odvisno od konstrukcijskih lastnosti vozila in prtljažnika, pri čemer je treba upoštevati normativne proizvajalca. Tovor na prtljažniku osebnega avtomobila ne sme biti pretežak, zato bomo naložili le tovor, težak okrog 30–50 kg. Seveda pa mora biti tovor tudi pravilno naložen v smislu 114. člena zakona o temeljih varnosti cestnega prometa, pri čemer predmeti ne smejo segati na sprednjo stran več kot 1 m čez najbolj oddaljeno točko vozila. Če pa sega tovor na zadnji strani čez najbolj oddaljeno točko osebnega avtomobila več kot 1 m, ga moramo označiti z rdečo tkanino.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi najine nadvse drage in ljubljene žene in mamice

MILENE JEJČIČ

se iskreno zahvaljujeva vsem prijateljem in znanecem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti ter darovali vence in cvetje.

Se posebej iskrena hvala za veliko pomoč v dneh žalosti Frančku Božiču, Jožetu Drolletu in Vladotu Fliisu, vsem stanovalcem Nušičeve 2a—2b Celje, Pokopališke 2 in 4 Celje ter vsem, ki so nam v hudih trenutkih izrazili sožalje in sočustvovali z nama.

Posebej iskrena hvala godbi na pihala EMO za igrane žalostinke ob njenem grobu, ZB NOV Dolgo polje in Gaberje, LB banki Celje, KS Dolgo polje in Gaberje ter vsem ostalim za veliko pozornost in pomoč v dneh žalosti.

Zalujoči mož Emil in hčerka Darja

ZAHVALA

Ob mnogo prerani izgubi dragega očeta

MIRKA KREMPUŠA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, prijateljem in znanecem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Prav lepa hvala za darovane vence in cvetje, govorniku, pevcem, tovarniški godbi in za izraze sožalja.

Zalujoči družina Krempuš

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega dragega očeta

Franca Polšaka

se iz srca zahvaljujem vsem mojim sodelavcem in sodelavkam iz TOZD tovarna posode — ročajnica za darovani venec in denarno pomoč ter za izraze sožalja. Iskrena hvala vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča hčerka Rezika Kramperšek z družino

ZAHVALA

Ob bridki in nenadomestljivi izgubi moje drage mame

Marije Golihleb

se iskreno zahvaljujem mojim sodelavcem iz emaljirnice za darovani venec in denarno pomoč Hvala vsem za izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti Zalujoča hčerka Jožica Šega z družino in ostalo sorodstvo

ČUVAJMO NAŠE ZDRAVJE

Ze mnogo člankov, ki so jih napisali znani zdravstveni delavci, smo objavili pod gornjim naslovom z namenom, da se naši delavci seznanijo z različnimi boleznimi, jih lahko še predno se pojavijo, preprečujejo in se pouče o vsem, kar je nujno, da naš delovni človek ve, da si obvaruje zdravje.

Tokrat objavljamo članek o novotvorbah v možganih, ki ga je napisala dr. Marija Vegelj-Pirc, specialist nevrolog na Onkološkem inštitutu v Ljubljani.

Možganski tumorji imajo dve posebnosti: prvič, nastajajo v lobanji, to je v zaprtem in omejenem prostoru; zaradi svoje nebrzdane rasti pritiskajo na okolišno možgansko tkivo in tako ogrožajo bolnikovo življenje. Druga posebnost je v tem, da ne dajejo znakov, ki bi bili značilni prav za takšno obolenje, torej enako kot novotvorbe na drugih delih telesa. Vsaj v začetku povzročajo le splošne in neznačilne težave.

Sedimo pred televizorjem ali gremo v kino. Večkrat nam prikazujejo dramatične dogodke, ko pri bolniku pravočasno ali prepozno odkrijejo možganski tumor, ga ozdravijo ali pa tudi ne. Vsekakor zdravljenje ni enostavno. Strah pred možganskimi tumorji bega v sedanjem času vedno več ljudi. Največkrat jih prestrašijo glavoboli, ki trajajo dlje, kot so dajo da bi bilo normalno.

Poglejmo, kako so prvi znaki tumorske rasti v možganih neznačilni. Skoraj pri polovici bolnikov se pojavi kot začetni znak glavobol. V 13 odstotkih se najprej spremenita značaj in obnašanje bolnika. Desetina bolnikov z možganskimi tumorji navaja za začetek bolezniju bruhanje, ki mu ne morejo najti vzroka v prebavilih. Vrtoglavica se pojavi le pri 6 odstotkih takih bolnikov, napadi, podobni padavici, pa pri 5 odstotkih. Komaj zaznavne telesne ohromitve niso pogostne, le pri 17 odstotkih najdemo na začetku ohromitve nekaterih delov telesa, mišičnih skupin ali možganskih živcev.

Prvi znaki, ki jih opazi bolnik, so torej zares neznačilni. Podobne znake kažejo tudi druge bolezni, ki so dosti bolj pogostne kot možganski tumorji. Kot primer naj nam bo kar arterioskleroza (poplajenje možganskih žil), ki se začne pojavljati z enakimi ali podobnimi znaki. Ker vemo, da prizadene arterioskleroza prej ali slej skoraj vsakega človeka, novih bolnikov z zločestimi možganskimi tumorji pa je na leto v Sloveniji le okoli 60, moramo biti torej zelo oprezni pri sumu na možganski tumor.

Od časa, ko bolnik začuti prve težave, do takrat, ko poišče zdravniško pomoč, mineta navadno kar dva meseca. V prvem mesecu pride k zdravniku okoli 30 odstotkov bolnikov. Ob prvem pogledu zdravnik najpogosteje ugotovi glavobol, bruhanje in spremembe na očesnem ozadju. Te znake ima ob prvem pregledu približno 70 odstotkov bolnikov, že z ohromitvami pa jih pride prvič na pregled 40 odstotkov. Ko zdravnik posumi na možnost, da ima bolnik možganski tumor, pridejo na vrsto posebne preiskave. S pregledom električne aktivnosti možgan (elektroencefalogram) lahko v polovici primerov ugotovimo verjetnost, da gre za mož-

ganski tumor. Imamo pa še druge posebne diagnostične pripomočke: angiografija, to je rentgensko slikanje možganskega ožilja, ki se nam lepo prikaže, če ga napolnimo s posebnim kontrastom. Če je ožilje nenavadno razporejeno, je sum na tumor lahko upravičen ali pa že kar potrjen. Pri pneumoencefalografiji prikažemo z rentgenskim slikanjem votli sistem možgan, ki smo ga pred tem napolnili z zrakom. Naslednja posebna preiskava je t. i. scintigrafija možgan. Pri tem postopku vbrizgamo neškodljivo radioaktivno snov v ožilje in gledamo kopičenje radioaktivnosti po vsem področju možgan. Kopičenje je večje ali manjše tam, kjer je tumor. Nobena od teh diagnostičnih metod pa ni sama po sebi popolnoma zanesljiva. Le ocena vseh skupaj, ki jo more podati le strokovnjak, ki ima dovolj izkušenj o teh boleznih, bo lahko dokončna.

Možganske novotvorbe delimo v glavne v dve skupini. V prvo štejemo zločeste tumorje, ki zaradi svoje nebrzdane rasti prodirajo v okolišno tkivo in se zasevajo po različnih delih telesa. V drugo skupino štejemo nezločeste novotvorbe, ki sicer tudi nebrzdano rastejo, vendar ne vraščajajo v okolišno tkivo, temveč so od nje ostro omejene in ga le odrivajo ter tudi ne delajo zasevkov. Nezdravljeni so vsi možganski tumorji, bodisi rakavi ali nerakavi, za bolnika smrtni. Zaradi svoje rasti zavzemajo namreč vedno več prostora v lobanji in pritiskajo na dele možgan, ki so življenjsko pomembni.

Ko pri bolniku ugotovimo možganski tumor, je za zdravljenje in usodo bolnika važno, da ugotovimo, za kakšno vrsto gre. Veliko tumorjev lahko nevrokirurg z operacijo popolnoma odstrani in ni

nevarnosti, da bi ponovno zrastle. Nekateri pa toliko vraščajajo v okolišno tkivo ali pa so nastali na takem mestu, da jih je težko odstraniti. Pri takem primeru pa kaže z operacijo vsaj razbremeniti pritisk, ki nastaja v lobanjski votlini in ogroža bolnikovo življenje. Operativno zdravljenje tudi ne pride v poštev pri takih bolnikih, ki imajo tumorje v možganih na več mestih hkrati. V možgane pa se lahko zaseje rak, ki se je razvil na kakem drugem organu, npr. v pljučih. V takih primerih moramo sočasno zdraviti začete raka in tudi njegove zasevke v možganih. Poleg operacije imamo na voljo tudi obsevanje z radioaktivnimi žarki. Seveda pri tem uporabljamo takšne načine, da ne prizadenemo normalne funkcije možgan. Na voljo pa imamo tudi posebna zdravila — citostatike, ki so lahko uspešna, vendar dajemo prednost operativnemu zdravljenju in obsevanju.

V Sloveniji zabeležimo na leto okoli 50 do 60 novih primerov zločestih možganskih tumorjev in 30 nezločestih. Okoli 150 primerov pa je takih, pri katerih ni bilo moč ugotoviti narave obolenja. Na leto umre v Sloveniji nekaj več kot 60 bolnikov zaradi možganskih tumorjev.

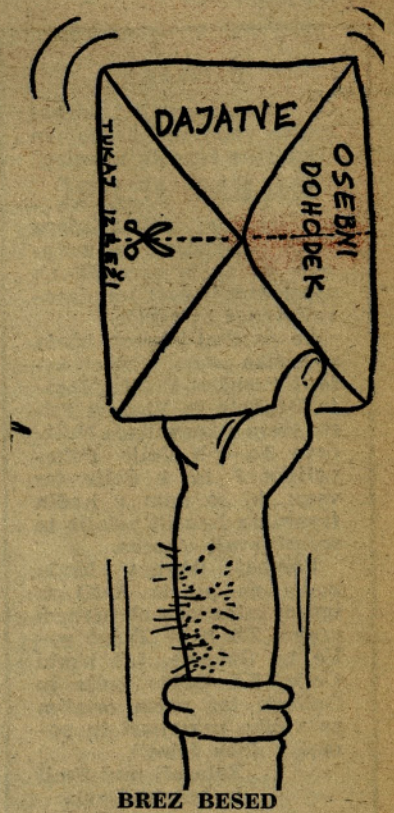
Čeprav število vseh tumorjev ni tako veliko kot pri drugih rakavih obolenjih, so pa vendarle zelo resna bolezen. Zahtevajo visoko specializirano strokovno zdravljenje in večkrat priklenejo bolnika na bolniško posteljo za dolgo časa, tudi za leto in več.

Če torej včasih pomislimo na možganski tumor, se spennimo, da so relativno redki, zato je neupravičen strah pred to boleznijo. Če pa imamo kakršnekoli težave, ki smo jih v začetku našli, pojdemo nemudoma k zdravniku! Prvi znaki niso značilni prav za možganske tumorje in so taki kot pri drugih boleznih. Ne pozabimo, da se možganski tumorji pojavljajo tudi pri otrocih. Če bo zdravnik posumil na morebitni možganski tumor, in to more le zdravnik, bo bolnika napotil v specializirano zdravstveno ustanovo, kjer ga bodo večji strokovnjaki temeljito pregledali in uporabili vse svoje znanje in izkušnje, da bi bolnika ozdravili ali mu rešili življenje.

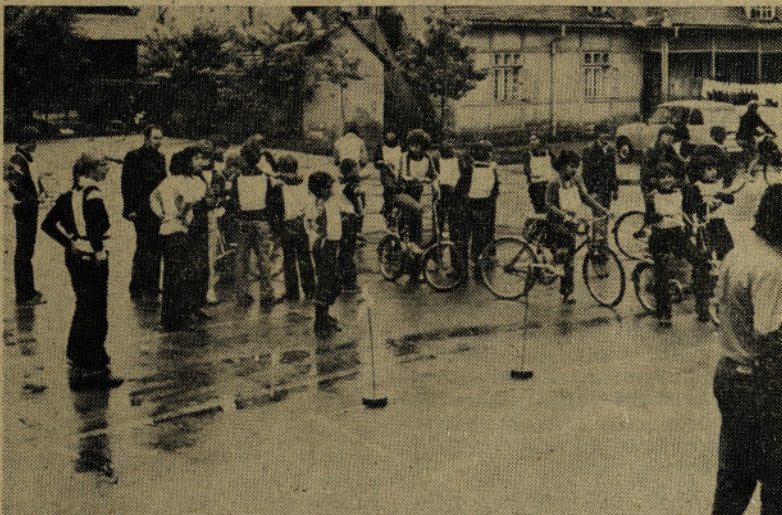

V zaslužni pokoj je odšel tovariš Karel Mirnik, ki je dolgo let delal v EMO. Slovo od svojih sodelavcev je bilo zelo pristrčno in veselo.

Sestavi! Marko Napast	Naslov rimskih cesarjev	Grelec centralne kurjave	Življenjska raven	Talijski	KRIŽANKA			Kriolo rimske legije	Natrij	Antična plošča za mčunanje	Glas, zvok	Ajshilova trilogija	Ljubkova moško ime
					Vrsta frakture	Stopnja tiskarskih črk	Raztelevalec						
Del roke ali noge													
Orientalna slaščica							Konglomerat Škatlica za nakit						
Gora na Kreti				Močvirnat travnik ob vodi				Francpisatelj Angleški kipar					
Mesteca v Dalmaciji				Pesnik Hansson Izumrti Slovan			Miško Kranjčič Zvijaka, ukana				Simon Jenko Reka v Avstriji		
Beneški pomorščak (Alvise)										Grška črka Pritrdilnica			
Zemeljski plin na naftnih poljih					Neroden človek Rado Mumik								
Slikanje človeka													
Huda jeza				Majhne stoječe vode						Ribiška mreža			

PIONIRJI SO TEKMOVALI

Tudi letos je naše društvo Ljudske tehnike EMO organiziralo veliko tekmovanje kolesarjev — pionirjev. Tekmovalci so morali premagovati številne težke ovire, vendar so se vsi pionirji zelo dobro izkazali.

Taka ovira je bila za vse udeležence tekmovanja dne 17. 6. 1978 trd oreh. Pionirji so pokazali izredno spretnost, tekmovanja pa se je udeležila tudi ekipa pionirjev iz Rogačevcev.

Prispevek voznikov k ohranitvi okolja

Celjane že dolga leta spremljajo prizadevanja po ohranitvi čistega ozračja in okolja. Industrijska mesta, kakršno je tudi Celje, se po vsem svetu prizadevajo preprečiti zlo v zvezi z zastupljanjem ozračja in okolja.

Prizadevanja po ohranitvi čiste ga ozračja in okolja zasledimo tudi v prometni zakonodaji.

Prav gotovo ste že na tehničnem pregledu svojega železnega konjička spoznali pomanjkljivost, da z vašim motorjem nekaj ni v redu. Predpisano je namreč, da iz izpušne cevi ne sme pri segretem motorju v praznem teku izhajati večja količina ogljikovega monoksida od 4,5 volumskih odstotkov. Ogljikov monoksid je strupen in množice avtomobilov zastupljajo naše ozračje. Da bo nevarnih plinov v ozračju čim manj, lahko k temu pripomore vsak voznik motornega vozila, če bo večkrat in redno kontroliral nastavitve vžiga in tako zagotovil čim boljše izgorevanje pogonske zmesi v svojem motorju.

V zvezi z odvajanjem izpušnih plinov naj priporočimo tudi zamenjavo izpušne cevi, kadar ugotovite, da je vaš motor preglasen. V izpušni cevi so dušilci zvoka, ki zvok eksplozije pogonske zmesi v motorju dušijo. Dušilci zvoka sčasoma ne opravljajo več svoje funkcije popolno in tako dovolj, da glasnost motorja povzroča prevelik hrup, ki nam precej našira živce. Še huje bo, če bo izpušna cev, predvsem lonec, počena ali nažrta od rje.

K zmanjšanju hrupa na naših cestah pa lahko voznik pripomore tudi z načinom svoje vožnje, če je blizu elastične, umirjene, lahko bi rekli v nekem smislu defenzivne vožnje, odvisne deloma tudi od značajnosti lastnosti voznika.

V smislu zakonitih določil zlasti ne smemo:

— brez potrebe pustiti motorja v teku, kadar vozilo stoji;

— močno dodajati plina, kadar vozilo stoji ali sunkovito speljevati z močnim dodajanjem plina;

— kadar vozilo stoji pred zaprtim prehodom ceste čez železniško progo, moramo motor izključiti;

— v ovinkih ali pri zaviranju v križiščih ne smemo voziti s premočnim pospeškom ali brez potrebe premočno zavirati;

— preglasno tudi ne zapirajmo vrat vozila ali pokrov prtljavnika in motorja.

Poleg preprečevanja onesnaženosti zraka in odvečnega hrupa, moramo poskrbeti tudi za čisto površino, po kateri vozimo — torej cesto. Odmetavanje kakršnihkoli predmetov na cesto je prepovedano, saj bi utegnili ovirati ali celo ogroziti promet. Predmete, ki padejo na cesto z vozila, čeprav ne bi smeli, moramo odstraniti. Z vozišča, ali bolje že prej z vozila, moramo odstraniti tudi blato, če smo se z neke blatne kolovozne poli vključili v promet na cesti z utrjenim voziščem.

Veliko nevarnost za varno vožnjo pomeni tudi olje, če ga motor pušča zaradi slabe zatesnjenosti, saj morebitni oljni madež na vozišču znatno podaljšujejo zavorno pot in povzročajo zanašanje vozila.

Drage voznice, spoštovani vozniki! Narava je danes ogrožena zaradi več vzrokov. »Nazaj k naravi!« nam naj ne bo le fraza.

Emailjirec

Casopis izhaja dvakrat mesečno kot glasilo delovne skupnosti EMO -Celje in ga prejema člani te delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor: Emil Ječič, Fric Kotnik, Danilo Kralj, Jože Keber

Glavni in odgovorni urednik: Emil Ječič. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 23-921, interna 238. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 22. 5. 1973). Tisk in klišaji AERO Celje